

Bohinjski dogovor v akciji

V ZACETKU septembra je bilo v Bohinju posvetovanje sekretarjev komitejev občinskih konferenc in medobčinskih svetov ZKJ, nekakšen seminar, na katerem so razpravljali o mednarodnem položaju Jugoslavije in o aktualnih zunanje-političnih nalogah, nadalje o aktualnih nalogah ZKJ v boju proti nacionalizmu, dogovorili pa so se tudi o dejavnosti organizacij ZKS za september in oktober.

● O prvi temi, torej o zunanji politiki in mednarodnem položaju Jugoslavije je govoril član predsedstva Mitja Ribičič in podpredsednik zveznega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša. O boju proti nacionalizmu sta govorila tovariša dr. Janko Pleterski in inž. Andrej Marinc. Pogovor o akcijah za september in oktober so vodili tovariši Vlado Janžič, Milan Kučan, Lojze Briški, inž. Andrej Marinc in predsednik CK ZK Slovenije France Popit.

● V razpravi je sodelovalo veliko navzočih sekretarjev in gostov, med temi tudi tovariš Edvard Kardelj, član predsedstva ZKJ.

● Razen omenjenih sklepov je bil sprejet še eden, naj se v zvezi s tem gradivom pripravijo širši sestanki na terenu.

Tako smo podali ta kratek pregled dela v Bohinju v želji, da bi služil organizacijam in članom ZK kot usmeritev in povod v širšo dejavnost. Hkrati opozarjamo, da je v zvezi s tem gradivom objavljeno v »Komunistu« daljše poročilo o delu seminarja. To gradivo je objavljeno v 37. številki z dne 15. septembra 1972, CK ZKS pa je te dni občinskim organizacijam poslal steno-grame.

Uvodna govora tovarišev Mitje Ribičiča in dr. Antona Vratuše

● Predsedstvo ZKJ je na junijski seji obravnavalo našo zunanjo politiko in s tem končalo razpravo o tej problematiki, ki se je začela na brionski seji aprila letos — je dejal na začetku svojega govora Mitja Ribičič. Dokument, ki ga je predsedstvo sprejelo na tej seji, moramo razumeti in obravnavati kot partijski dokument. Razlog več za takšno mnenje je v tem, da je prišlo do te razprave po sklepu devetega kongresa ZKJ, podlaga za presojo tega dokumenta pa je bila analiza o tem, kako je naša zunanja politika skladna z resolucijo devetega kongresa. Še več, dokument in vso razpravo o naši zunanji politiki — kakor je poudaril Mitja Ribičič — moramo obravnavati in povezovati s programom ZKJ, z resolucijo, ki jo je predsedstvo ZKJ sprejelo na deseti seji ob dogodkih v CSR, in tudi z znanimi nastopi predsednika republike v ZN v New Yorku in ob srečanju s predsednikom ZDA Richardom Nixonom. Seveda je ni mogoče spoznavati, še manj pa proučevati, če ne poznamo brošure Edvarda Kardelja »Socializem in vojna«.

● V nadaljevanju je Mitja Ribičič poudaril, da smo dosegli nekaj uspehov v podružljanju zunanje politike. Republike so se veliko bolj kakor kdajkoli poprej vključile v njene tokove in stvaritve. Po vsem tem pa vendar ne smemo sklepati, da se z njo ukvarjajo najširše množice. Zato še vedno opažamo monopolizme in idejno zaostajanje in zato se mora tudi na tem področju bolj kakor doslej angažirati jugoslovansko javno mnenje in pri tem ugotoviti vse njene uspehe in smotre. Povedati je tudi, da se je v zadnjih dveh ali treh letih nekoliko zmanjšal ugled naše države v svetu in s tem tudi njene zunanje politike, ker se je pri nas pojavil nacionalizem.

● Predsedstvu ZKJ in SFRJ sta na skupnih sejah obravnavali zunanjo politiko in se predvsem seznanili s problemi nevezanosti, ekonomskimi vprašanji in položajem Jugo-

slavije v svetu. Seveda sta v tej zvezi obravnavali tudi položaj naše države v mednarodnem dogajanju v luči ustavne reforme. Temu sta pridružili tudi ocene sprememb v svetu, zlasti na tistih območjih, ki so tako ali drugače povezana z našo državo. Zato je treba članstvo seznaniti s temi sklepi.

NEUVRŠČENI SE ŠIRIJO

● Podpredsednik ZIS Anton Vratuša je govoril o nevrščeni, o razvoju v svetu, odnosih z našimi sosedi, o odnosih SFRJ do velikih sil in o naši dejavnosti v OZN in v večstranskih odnosih. V zvezi s tem je poudaril, da SFRJ ni »osamljen otok« v svetu, marveč aktiven subjekt mednarodne politike. Zlasti se je pomudil pri dušebrižništvu nekaterih na Zahodu in Vzhodu v zvezi z našo državo.

● Podpredsednik ZIS se je največ zadržal pri temi — nevrščeni. Dejal je, da se delovno področje nevrščenih držav širi. Te države so postale močan faktor mednarodne politike in čedalje bolj vplivajo na dogajanja v svetu. Do tega je prišlo v zadnjih desetih letih. Doktrina teh držav ni več izmuzniti se iz vojaških klešč in rešiti mir v svetu. Nasprotno, ta je danes protimperialistična, protihegemonistična, globoko povezana s sodobnimi dogajanjem v svetu, je na liniji fronte socialistične revolucije in delavskega razreda. Veliko pripomore k temu, da se spreminja položaj v lastnih državah in v svetu. To je torej doktrina, ki izpričuje družbeno moč in ki bo v prihodnosti igrala pomembno vlogo. Je za sodelovanje čeprav nekateri zagovarjajo geslo: »Zakaj naj bi se sestajali tudi mi, če se sestajajo veliki.« Ne glede na to so se uveljavile nevrščene države. To potrjujejo tudi uspehi tretjega UNCTAD.

TRETJI SESTANEK UNCTAD

● Nevrščene države se srečujejo z največjim problemom: z razvojem. Zato je problematika razvoja materialna podlaga nevrščenosti. Zaradi tega se tudi širi prepričanje, da je treba ta razvoj utemeljiti in omogočiti na vsestranskem sodelovanju, kjer naj bi imeli največjo vlogo znanost in tehnika. V Georgetownu so prav zato ustanovili ekonomski komite nevrščenih. Že od prej je znano, da je tako imenovani klub 77 predlagal, naj bi imeli svetovne ekonomske konference. Ta klub so ustanovile nevrščene države na kairski konferenci. V njem je zdaj 96 držav, vendar je ime kluba ostalo še naprej. Zaradi pobud teh držav je prišlo v svetu do različnih dogovorov na ekonomskem področju in na področju razvoja. Med temi so zlasti pomembni preferenciali (izvoz iz nerazvitih držav brez nacionalnih carin). Naša država izvažala približno 86 odstotkov blaga na podlagi preferencialov. Tu prihranimo milijarde, čeprav jih ni mogoče prešteti. Preferenciali omogočajo večji izvoz iz nerazvitih in srednje razvitih.

● Tretja konferenca UNCTAD je pokazala, da je velika razlika med načeli in prakso nerazvitih oziroma nevrščenih. V načelih so nevrščene države dosledne, v akcijah, se pravi v praksi, pa zelo počasne.

● SFRJ še vedno prejema sredstva iz sklada OZN. Za vsak dolar, ki ga vložimo v te sklade, jih dobimo pet. V interesu našega položaja v nevrščenem svetu se moramo te pomoči čimprej otresti, najpozneje v treh do štirih letih. Čeprav je naša država v zadnjih desetih letih plasirala v nerazvite države za približno 500 milijonov dolarjev opreme, pa vendar ne moremo biti s tem povsem zadovoljni.

Uvodna beseda inž. Andreja Marinca

● Sekretar sekretariata CK ZK Slovenije inž. Andrej Marinc je govoril o dokumentu, ki ga je sprejelo predsedstvo ZKJ julija letos o boju proti nacionalizmu. V zvezi s tem je poudaril, da eskalacija nacionalizma ogroža svobodo in temelje NOB, to pa sta bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti. Zato je nujen konkreten boj proti nacionalizmu. V tem boju ima seveda tudi Slovenija svoj delež, ki mora postati sestavni del njenega trajnega boja. Drugače povedano, ZKS mora biti na tem področju aktivna in konkretna.

● Nacionalizem se poraja pri nas v različnih pojavnih oblikah. Te niso povsem znane. Zato je potrebno, da jih odkrivamo in identificiramo. Vendar sta prevladujoči obliki unitarizem in separatizem.

● Unitarizem poznamo bolj ali manj dobro. Znan nam je tudi njegov zgodovinski pomen. Program unitarizma je ustvaritev enega centra v državi. Kaj zdaj to pomeni, je povsem jasno, vemo pa tudi, da je po vojni unitarizem odigral zgodovinsko vlogo. Nadalje je znano, kaj je storil potem, ko je izginila njegova zgodovinska oportunist. Unitarizem vedno pripelje do nadvlade enega naroda, in to navadno največjega, nad drugimi narodi. Z ustavnimi spremembami mu spodrežujemo korenine. Njegova ideologija je navadno jugoslovansko oziroma etnocentrično, torej zbiranje enega naroda pod eno streho, kot so to gesla »Srbi na okupu«, »Hrvati na okupu«.

● Separatizem se pojavlja v več oblikah. Tako imenovani klasični separatizem je v manjšini, to pa je tista oblika, ki propagira idejo o odcepitvi. S takšnim separatizmom smo v nekaterih primerih imeli po Marinčevi sodbi opravka tudi v Sloveniji ob znani cestni aferi. Najnevarnejša in s tem tudi naj sodobnejša njegova oblika je tako imenovani nacionalistični partikularizem, ki se najbolj manifestira na ekonomskem področju, v ekonomskih odnosih in ki teži, da se narodi (oziroma republike) zapirajo v svoje meje, v izolacionizem. Razen te oblike obstaja tudi tehnokratizem. Temelji na lastniških odnosih (državnih ali grupnih) in na monopolski eliti, ki goni kolektive in delovne ljudi v mezno razmerje. Raste in reproducira se na tezi: tehnični napredek je neodvisen od družbenih odnosov. To je njegovo protirazredno bistvo. Potrjujejo ga naše in mednarodne izkušnje. Skušaj uvesti nadvlado. Zato je treba o njem govoriti konkretno, ga identificirati, saj ustvarja vsako posploševanje nejasnosti in demoralizira napredno tehnično inteligenco.

MESEČNA KRONIKA

● Na pobudo mladih komunistov in občinske konference mladine je bil sestanek, na katerem je o pripravah na 3. sejo konference ZKJ govoril predsednik Zveze mladne Slovenije Živko Pregelj. V zelo živahnem in dinamičnem pogovoru so obravnavali več vprašanj, ki bodo obogatila dejavnost pred konferenco.

● Aktiv Zveze komunistov prosvetnih delavcev se je sestel in obravnaval aktualna vprašanja.

● Na seji komiteja občinske konference ZK Ljubljana-Siška so obravnavali zunanjo politiko. Podan je bil opis problemov in odprtih vprašanj, ki sta jih na dveh skupnih sejah obravnavala predsedstvo ZKJ in predsedstvo SFRJ in ki je bila na Brionih aprila in v Beogradu julija letos.